

5 hurtige til ...

Lisbeth Pedersen

Forsknings- og analysechef ved VIVE

Om velfærdsforskning og socialpolitik

1.

Hvad er VIVEs opgave og formål?

VIVE blev oprettet den 1. juli 2017 ved en fusion mellem SFI (Socialforskningsinstituttet, red.) og KORA (Det Nationale Institut for Kommuner og Regioners Analyse og Forskning, red.). Formålet med VIVE er at udarbejde og formidle anvendelsesorienteret forskning og analyse om velfærdssamfundets udvikling, borgernes levevilkår og indretningen af den offentlige sektor. Centret skal bidrage til at styrke vidensgrundlaget for udviklingen af velfærdssamfundet og beslutningsgrundlaget for lovgivning og forvaltning. VIVE rummer alle de forskningstemaer, som hhv. SFI og KORA bragte med sig ind i fusionen. Det er forskning, der omhandler levevilkår, uddannelses-, beskæftigelses- og socialpolitiske problemstillinger i alle befolkningsgrupper fra vugge til grav, effekter af indsatser, der skal skabe forandringer, samt indretningen og ledelsen af den offentlige sektor. VIVE søger midler og løser opgaver på opdrag fra kommuner, ministerier, styrelser mv. Det er vigtigt, at den viden, der produceres i VIVE, er tilgængelig for praktikere, embedsmænd og politikere. Derfor formidler vi vores resultater gennem mange typer af nyhedsmedier, konferencer, rapporter, artikler mv.

2.

Hvilken rolle spiller rusmiddelproblematikker i velfærdssamfundet?

Misbrug af rusmidler kan få store sociale konsekvenser for misbrugerne selv, deres børn og deres øvrige nærmeste. Derfor er brugen af rusmidler også et centralt emne i velfærdsforskning på VIVE. Vi har både sat direkte fokus på brugen af rusmidler – herunder især brugen af rusmidler hos unge - og på de indirekte konsekvenser af misbrug. Misbrug kan indgå som en vigtig forklarende faktor i undersøgelser af sociale problemer, manglende tilknytning til arbejdsmarkedet og sundhed. En stor del af de socialt udsatte borgere har blandt mange øvrige sociale problemer også problemer med misbrug af alkohol eller stoffer. Det samme gælder en del af de borgere, der er på midlertidige sociale ydelser (f.eks. kontanthjælp), men forventes at kunne vende tilbage til arbejdsmarkedet. I disse undersøgelser er det sjældent selve misbruget, der er i undersøgelsens fokus, men problematikken indgår som et element i analyserne og dermed også i de løsninger, der kan peges på.

3.

Du har sammen med Niels Ploug (direktør for Personstatistik i Danmarks Statistik, red.) og Mette Wier (indtil 1. september 2018 prodekan for forskning ved Det Samfundsvidenskabelige Fakultet på Københavns Universitet – pt. direktør for DTU Management Engineering, red.) skrevet kronikken 'Alt for længe har socialpolitikken stået i skyggen af andre politikområder', som blev bragt i Information 7. april 2018 (kan læses [her](#), hvis du finder artiklen på [ww.stofbladet.dk](#), red.). Hvorfor var den kronik vigtig for jer at skrive?

Formålet med kronikken var at sætte socialpolitikken på dagsordenen, fordi området ofte har stået i skyggen af andre store politikområder. Ikke mindst beskæftigelsespolitikken har i lange perioder overtaget scenen, fordi der – af gode grunde – har været fokus på at bringe så mange borgere som muligt ud af forsørgelsessystemet og ind på arbejdsmarkedet. De socialpolitiske målsætninger er mindre enkle, men vi har i Danmark en gruppe borgere, der kan hjælpes til et bedre liv gennem socialpolitiske initiativer. Det er en væsentlig pointe i artiklen, at der findes en omfattende forskning om socialpolitikens kernemålgrupper, og at den viden kan bringes i spil i kommuner og uddannelsesinstitutioner, hvis der kan skabes opmærksomhed på de forskningsresultater, der allerede findes. Det gælder eksempelvis viden om børn og unge med diagnoser og angst, børn og unge udsat for seksuelle overgreb, unge med psykisk mistrivsel og misbrug samt voksne med stor risiko for social marginalisering. Kronikken, der blev påent modtaget af mange aktører på det socialpolitiske område, refererede til et temanummer fra tidsskriftet Samfundsøkonomen nr. 1, 2018 med titlen 'Fremtidens Socialpolitik', som jeg vil anbefale læserne at kigge nærmere på.

4.

Hvordan ser fremtiden ud for velfærdsforskningen i Danmark - hvad vil være det vigtigste på dagsordenen?

Der er mange emner at tage fat på, når det gælder produktionen af viden om det danske velfærdssamfund. Dermed er det ikke sagt, at vores samfund ikke er velfungerende – for det er det på mange måder. Vi har en høj velstand, stor social tryghed og en relativ høj grad af lighed. Men velfærdssamfundet udfordres hele tiden af indre og ydre dynamikker, som gør det nødvendigt at overveje nye løsninger. På det social- og beskæftigelsespolitiske område er det til stadighed vigtigt at identificere de problemer, der begrænser borgernes livsmuligheder og forhindrer en tilknytning til samfundslivet. Men det er også vigtigt at undersøge, hvilke indsatser – det være uddannelse, sociale indsatser, beskæftigelsesindsatser og helbredsmæssige tiltag - der virker effektivt i løsningen af problemerne. Derudover vil det være vigtigt at udvikle kvaliteten og effektiviteten af den offentlige sektor, der i sidste ende skal implementere løsningerne.

5.

Vil VIVE selv fremover arbejde endnu mere for at aktualisere socialpolitikken?

I VIVE arbejder vi hele tiden på at igangsætte forskning og analyse inden for de velfærdspolitiske emner, hvor der især mangler viden. Det er vigtigt, at den viden, VIVE producerer, er relevant og anvendelsesorienteret. Det betyder ikke nødvendigvis, at den skal være relevant for dagsaktuelle problemstillinger, men den skal være relevant i forhold til beslutningstagernes behov for at udvikle velfærdssamfundet og praktiseres behov for at implementere regler og indsatser. I VIVEs rapporter vil man ofte finde en perspektivering af undersøgelsens resultater og undertiden også anbefalinger, fx om, hvilke indsatser der kan anvendes med større eller mindre succes. Men det er og bliver aldrig VIVEs opgave at beslutte, hvilke løsninger der i sidste ende føres ud i praksis. Den opgave ligger hos praktikere og i den demokratiske politiske proces.

I hvert nummer af STOF stiller vi fem aktuelle spørgsmål til personer, som varetager arbejde, der er relevant for indsatser og politik på rusmiddelområdet. I dette nummer handler spørgsmålene om velfærdsforskning og socialpolitik, og de er rettet til Lisbeth Pedersen, som er forsknings- og analysechef ved 'VIVE – Det Nationale forsknings- og analysecenter for velfærd'